

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Чік М.Ю.

Львівська комерційна академія

У практичній діяльності вітчизняних підприємств сьогодні переважає оцінка ефективності господарської діяльності з використанням показника «прибуток (profit)». Однак у сучасних умовах господарювання такий підхід призводить до розвитку на вітчизняних підприємствах наступного економічного явища «парадоксу прибутку» – це ситуація, в якій за наявності прибутку підприємство є неплатоспроможним. Це зумовлює виникнення і розвиток у вітчизняних суб'єктів господарювання нового економічного напрямку «кеш-менеджмент (cash-managment)», що здійснює управління грошовими коштами як окремим об'єктом фінансово-господарської діяльності підприємства [1].

Успіх діяльності підприємства, що відображається у високих показниках його рентабельності і платоспроможності, безпосередньо залежить від ефективного використання наявних ресурсів: матеріальних, трудових, фінансових, до складу останніх й відносяться гроші (грошові потоки). При цьому результати здійсненої підприємницької діяльності із залученням фінансових ресурсів можуть складатись із таких складових: операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Тому для узгодження різних видів діяльності існує специфічна функція – управління. Управління забезпечує планування, організацію, мотивацію, контроль та регулювання діяльності підприємства.

Сучасні умови господарювання вимагають від керівництва підприємством нових підходів до управління. Їх можна реалізувати за допомогою формування ефективної системи обліку і контролю, яка повинна сприяти не лише підвищенню ефективності діяльності підприємства, а й стимулювати ефективне використання усіх видів ресурсів: матеріальних, трудових, фінансових, до складу останніх й відносяться гроші, забезпечувати їх раціональне відтворення.

До найбільш розповсюджених цілей управління грошовими потоками, за дослідженнями Крамаренко Г. О., відносяться:

- регулювання ліквідності балансу;
- управління оборотними активами;
- планування тимчасових параметрів капітальних витрат і джерел їх

фінансування;

- управління поточними витратами; прогнозування економічного зростання [2].

Однією з проблем наскрізного впровадження «кеш-менеджменту» на вітчизняних підприємствах є ефективне формування системи інформаційного забезпечення управління грошовими потоками.

Інформація про грошові потоки – вихідна складова прийняття управлінських рішень, їх виконання, контролю та регулювання з метою забезпечення стійкого фінансового стану підприємства. В основі інформаційного забезпечення лежать постійний збір, зберігання, обробка, оновлення та підготовка до використання різних даних про підприємство, тенденції його розвитку та перспективи в майбутньому.

Здійснюючи управління грошовими потоками підприємства керівництво суб'єктів господарювання планує досягти певні цілі, що вимагає комплексної організації інформаційного забезпечення.

На початковому етапі здійснення управління грошовими потоками необхідно встановити перелік необхідної інформації та джерела її отримання. Цієї думки дотримується Чорна С. В., яка зазначає, що управління грошовими коштами та їх рухом не може бути ефективним без достатнього інформаційного забезпечення [2].

Найбільш значущою інформаційною системою управління грошовими потоками є система бухгалтерського обліку, що охоплює всі факти господарського життя, і включає в себе управлінський та фінансовий облік.

Слід відзначити, що на значній частині вітчизняних підприємств практично відсутня повноцінна система управлінського обліку, переважно вона обмежується лише впровадженням окремих її елементів, що не створює підґрунтя для формування інформації для управління грошовими потоками підприємства.

Однією з основних переваг фінансової звітності є її аналітичні можливості. Про значення фінансової звітності при здійсненні управління грошовими потоками наголошує Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. вказуючи, що інформаційною базою для управління грошовими потоками за звітні періоди є форми бухгалтерської звітності, додатки до них та інші облікові документи [3].

Показники фінансової звітності дозволяють зробити висновки про основні джерела залучення грошових коштів, напрямки їх вкладення, дозволяють прослідкувати зміну грошових потоків підприємства протягом декількох років та здійснити зіставлення грошових потоків різних підприємств однієї галузевої приналежності і приблизно однакових обсягів діяльності.

Фінансова звітність як інформаційне джерело має ретроспективний характер, що призводить до зменшення ефективності управління грошовими потоками, знижує його результативність.

Для управління грошовими потоками підприємства в сучасних умовах розвитку світової економіки недостатнім є використання традиційної фінансової й управлінської звітності. Необхідно доповнити класичні форми фінансової звітності й звиклі форми управлінського обліку показниками не фінансового характеру, які надаватимуть інформацію про фактори, що впливають на формування грошових потоків підприємства, однак залишаються поза системою бухгалтерського обліку.

Ряд дослідників зосереджує увагу на необхідності встановлення додаткового інформаційного забезпечення та бази для проведення управління грошовими потоками підприємства. Зокрема для здійснення управління грошовими потоками підприємства можна використовувати різні джерела інформації, згруповані в такий спосіб:

- джерела звітного характеру (внутрішні джерела), включають управлінські звіти, що використовуються для розрахунків чистого грошового потоку від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;
- планова й інформативна інформація (внутрішні і зовнішні джерела), яка використовується для прогнозування та планування грошових потоків;
- необлікові джерела інформації (зовнішні джерела), включають матеріали маркетингових досліджень, законодавчі та інші нормативні акти, інструкції, експертну інформацію тощо.

Вищенаведені джерела інформаційного забезпечення управління грошовими потоками дозволяють передбачити дефіцит або надлишок грошових коштів ще до їх виникнення і дають можливість за певний час скорегувати "поведінку" підприємства.

1. Alan J. McCafferty. *Should I do Monthly, Weekly or Daily Cash Flow Forecasting?* / J. McCafferty Alan : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.simplycashflow.com/blog/monthly-weekly-daily-cash-flow-forecasting/>. 2. Крамаренко Г. О. *Фінансовий менеджмент : [підручник]* / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 520 с. 3. Коваленко Л. О. *Фінансовий менеджмент : [навч. посіб.]* / Л. О. Коваленко, Л. М. Ремньова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2005. – 485 с.